

ด่วนที่สุด

ที่ คค (ปคร) ๐๒๐๘/๓๙๒

กค. 141
วันที่ 10 พ.ย. 63
เวลา 15.45 น.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รับที่.....
รับที่(อีเมล) 12281 กคท
วันที่ 10 พ.ย. 2563 KS70

กระทรวงคมนาคม
ถนนราชดำเนินนอก กทม. ๑๐๑๐๐

๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความเห็นชอบร่างบันทึกข้อตกลงความร่วมมือโครงการบางซื่อระหว่างกระทรวงคมนาคมแห่งราชอาณาจักรไทย และการรถไฟแห่งประเทศไทย กับกระทรวงที่ดิน โครงสร้างพื้นฐาน การขนส่ง และการท่องเที่ยวแห่งญี่ปุ่น และองค์การพัฒนาและฟื้นฟูเมืองของญี่ปุ่น

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี
๒. ร่างบันทึกข้อตกลงความร่วมมือโครงการบางซื่อระหว่างกระทรวงคมนาคมแห่งราชอาณาจักรไทย และการรถไฟแห่งประเทศไทย กับกระทรวงที่ดิน โครงสร้างพื้นฐาน การขนส่ง และการท่องเที่ยวแห่งญี่ปุ่น และองค์การพัฒนาและฟื้นฟูเมืองของญี่ปุ่น พร้อมคำแปล
๓. สำเนาหนังสือกระทรวงการต่างประเทศ ด่วนที่สุด ที่ กต ๐๘๐๕/๔๕๖ ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๖๓
๔. สำเนาหนังสือการรถไฟแห่งประเทศไทย ที่ รฟ๑/๑๘๗๖/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๖๓

ด้วยกระทรวงคมนาคมขอเสนอเรื่อง ขอความเห็นชอบร่างบันทึกข้อตกลงความร่วมมือโครงการบางซื่อระหว่างกระทรวงคมนาคมแห่งราชอาณาจักรไทย และการรถไฟแห่งประเทศไทย กับกระทรวงที่ดิน โครงสร้างพื้นฐาน การขนส่ง และการท่องเที่ยวแห่งญี่ปุ่น และองค์การพัฒนาและฟื้นฟูเมืองของญี่ปุ่น มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๗) เรื่องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและองค์การระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทย รวมทั้งเป็นการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติในด้านการสร้างรายได้และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายอนุทิน ชาญวีรกูล) กำกับการบริหารราชการกระทรวงคมนาคมได้เห็นชอบให้นำเสนอเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ กระทรวงคมนาคมได้มีความร่วมมือกับองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศแห่งญี่ปุ่น (Japan International Cooperation Agency: JICA) เพื่อศึกษาแผนการพัฒนาเมืองอัจฉริยะพื้นที่บริเวณบางซื่อ (Bang Sue Smart City) และ JICA Thailand ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ส่งรายงานการศึกษาดังกล่าวให้สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจรเพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป

๑.๒ กระทรวงที่ดิน โครงสร้างพื้นฐาน การขนส่ง และการท่องเที่ยวแห่งญี่ปุ่น (Ministry of Land, Infrastructure, Transport and Tourism: MLIT) องค์การพัฒนาและฟื้นฟูเมืองของญี่ปุ่น (Urban Renaissance Agency: UR) และ JICA Thailand ได้เข้าพบปลัดกระทรวงคมนาคม เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๓ เพื่อส่งมอบรายงานฉบับสมบูรณ์ (Final Report) และได้เสนอแนวทางการดำเนินงาน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ

ในประเด็น...

ในประเด็น ดังนี้ (๑) การจัดตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อน (Steering Committee) (๒) การจัดตั้งบริษัทบริหารทรัพย์สิน (Asset Management Company : AMC) และ (๓) การจัดตั้งบริษัทบริหารการบริการอัจฉริยะ (Smart Service Company : SSC) ซึ่งปลัดกระทรวงคมนาคมได้สนับสนุนแนวทางตามที่ฝ่ายญี่ปุ่นเสนอ โดยการนำบทเรียนและประสบการณ์ของญี่ปุ่นมาประยุกต์ใช้กับประเทศไทย

๑.๓ ฝ่ายไทยโดยสำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร และการรถไฟแห่งประเทศไทย ได้ร่วมกับ MLIT และ UR จัดทำร่างบันทึกข้อตกลงความร่วมมือโครงการบางซื่อระหว่างกระทรวงคมนาคมแห่งราชอาณาจักรไทย และการรถไฟแห่งประเทศไทย กับกระทรวงที่ดิน โครงสร้างพื้นฐาน การขนส่ง และการท่องเที่ยวแห่งญี่ปุ่น และองค์กรพัฒนาและฟื้นฟูเมืองของญี่ปุ่นขึ้น เพื่อส่งเสริมความร่วมมือในการดำเนินโครงการพัฒนาเมือง โดยการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด และประสบการณ์ระหว่างฝ่ายไทยและฝ่ายญี่ปุ่น เพื่อผลักดันแผนการพัฒนาไปสู่การปฏิบัติต่อไป

๒. เหตุผลและความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

การจัดทำร่างบันทึกข้อตกลงความร่วมมือโครงการบางซื่อระหว่างกระทรวงคมนาคมแห่งราชอาณาจักรไทย และการรถไฟแห่งประเทศไทย กับกระทรวงที่ดิน โครงสร้างพื้นฐาน การขนส่ง และการท่องเที่ยวแห่งญี่ปุ่น และองค์กรพัฒนาและฟื้นฟูเมืองของญี่ปุ่น เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือที่เกี่ยวกับองค์การระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทย จึงมีความจำเป็นจะต้องเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างบันทึกข้อตกลงดังกล่าว

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

การลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือฯ มีความเร่งด่วนเพื่อเร่งรัดและผลักดันการพัฒนาโครงการเมืองอัจฉริยะพื้นที่บริเวณบางซื่อ ให้สอดคล้องกับการดำเนินภารกิจของโครงการที่เกี่ยวข้องโดยรอบ ทั้งการเปิดใช้งานสถานีกลางบางซื่อ และโครงการระบบรถไฟฟ้าชานเมือง (สายสีแดง) ตามกำหนดการในปี ๒๕๖๔ รวมถึงการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน เพื่อรองรับการใช้งานของประชาชน ซึ่งมีความจำเป็นต้องเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างบันทึกข้อตกลงฯ ภายในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๓

๔. สำคัญของร่างบันทึกข้อตกลงฯ

๔.๑ วัตถุประสงค์และขอบเขต

๔.๑.๑ ส่งเสริมความร่วมมือในการดำเนินโครงการพัฒนาเมืองให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น โดยการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

๔.๑.๒ ร่วมกันพิจารณารูปแบบความร่วมมือในการดำเนินโครงการบางซื่อในบริเวณสถานีกลางบางซื่อ ณ กรุงเทพฯ ประเทศไทย

๔.๑.๓ UR จะให้คำแนะนำในการประชุมสมาชิกหลักสำคัญ (Core Member's Meeting) ซึ่งเป็นการประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

๔.๒ หน้าที่และความรับผิดชอบ

กระทรวงคมนาคม และการรถไฟแห่งประเทศไทยจะประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทย จัดส่งข้อมูล ภาวะเบี่ยง ที่เกี่ยวข้องกับโครงการพัฒนาเมืองให้ MLIT และ UR ใช้ร่วมกันและจัดการประชุม โดยการรถไฟแห่งประเทศไทย เป็นหน่วยงานหลักดำเนินโครงการบางซื่อ และกระทรวงคมนาคมกำกับดูแล โดยจะอำนวยความสะดวกให้แก่พนักงาน UR และครอบครัวเกี่ยวกับการขอรับการตรวจลงตรา (VISA) และใบอนุญาตทำงานตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๒

MLIT และ UR จะส่งข้อมูลนโยบายและการพัฒนาเมือง กฎหมาย และข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง แผนพัฒนาพื้นที่รอบสถานีขนส่งมวลชน และวิธีการดำเนินโครงการให้กระทรวงคมนาคม และการรถไฟแห่งประเทศไทย ใช้ร่วมกัน โดย MLIT จะกำกับการดำเนินงานของ UR

๔.๓ ลักษณะของบันทึกข้อตกลงฯ

แต่ละฝ่ายจะรับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมตามบันทึกข้อตกลงฯ โดยบันทึกข้อตกลงฯ ไม่มีผลผูกพันทางกฎหมายระหว่างประเทศ และให้ดำเนินการตามกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ และนโยบายของประเทศตน โดยการแก้ไขปรับปรุงบันทึกข้อตกลงฯ ต้องได้รับความเห็นชอบเป็นลายลักษณ์อักษรจากทุกฝ่าย

๔.๔ ระยะเวลาอายุของร่างบันทึกข้อตกลงฯ

มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ทุกฝ่ายลงนาม มีอายุ ๒ ปี และต่ออายุอัตโนมัติได้ ๒ ปี

๔.๕ การรักษาความลับ

ข้อมูลและข่าวสารที่แลกเปลี่ยนภายใต้ร่างบันทึกข้อตกลงฯ เป็นข้อมูลความลับ ยกเว้น เรื่องการมีอยู่และเนื้อหาของร่างบันทึกข้อตกลงฯ

รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒

๕. ความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๕.๑ กระทรวงการต่างประเทศ

๕.๑.๑ ประเด็นด้านสารัตถะและถ้อยคำ

๑) ไม่มีข้อขัดข้องต่อสารัตถะโดยรวมของร่างบันทึกข้อตกลงฯ หากกระทรวงคมนาคม ในฐานะส่วนราชการเจ้าของเรื่อง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาแล้วเห็นว่ามีความเหมาะสม สอดคล้องกับนโยบาย และผลประโยชน์ของไทย สามารถปฏิบัติได้ภายใต้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่มีอยู่ในปัจจุบัน รวมทั้งได้จัดสรรงบประมาณเพื่อการนี้ไว้แล้ว

๒) โดยที่วรรค ๓ (๒) ของร่างบันทึกข้อตกลงฯ ระบุว่า ร่างบันทึกข้อตกลงฯ จะไม่มีผลผูกพันทางกฎหมาย ดังนั้น จึงเห็นควรปรับแก้ถ้อยคำของร่างบันทึกข้อตกลงฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง วรรค ๒ เรื่องการตรวจลงตรา วรรค ๕ เรื่องการรักษาความลับของข้อมูล และวรรคก่อนช่องลงนาม สำหรับกรณีที่ทั้งสองฝ่ายจะลงนามร่างบันทึกข้อตกลงฯ ในวันและสถานที่ที่แตกต่างกัน เพื่อความเหมาะสมและสอดคล้องกับรูปแบบของเอกสารที่ไม่เป็นสนธิสัญญา รวมทั้งเพื่อให้การให้ความร่วมมือระหว่างกันสามารถดำเนินการได้ภายใต้อำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓) ในส่วนของการรถไฟแห่งประเทศไทย นั้น ควรต้องพิจารณาด้วยว่าการจัดทำ ความตกลงและดำเนินการตามที่ระบุในร่างบันทึกข้อตกลงฯ สามารถกระทำภายใต้อำนาจหน้าที่ที่มีอยู่ตามพระราชบัญญัติการรถไฟแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๔๙๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม หรือไม่

๕.๑.๒ ประเด็นมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐

ร่างบันทึกข้อตกลงฯ จัดทำขึ้นระหว่างกระทรวงคมนาคมของไทย กระทรวงที่ดิน โครงสร้างพื้นฐาน การขนส่ง และการท่องเที่ยวของญี่ปุ่น การรถไฟแห่งประเทศไทย และองค์กรพัฒนาและฟื้นฟูเมืองของญี่ปุ่น ซึ่งทั้งสองหน่วยงานข้างท้ายมีสถานะเป็นรัฐวิสาหกิจ โดยมีสาระสำคัญเป็นการส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่บริเวณสถานีกลางบางซื่อ ซึ่งเมื่อได้ปรับแก้ถ้อยคำตามข้อ ๕.๑.๑ ๒) แล้ว ก็จะไม่มีถ้อยคำหรือบริบทที่มุ่งจะก่อให้เกิดพันธกรณีภายใต้บังคับของกฎหมายระหว่างประเทศ กอปรกับวรรค ๓ (๒) ของร่างบันทึกข้อตกลงฯ ระบุว่า

บันทึกข้อตกลงฯ ฉบับนี้ ไม่มีผลผูกพันทางกฎหมาย ดังนั้น ร่างบันทึกข้อตกลงฯ จึงไม่เป็นสนธิสัญญาตามกฎหมายระหว่างประเทศ และไม่เป็นหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญฯ

อย่างไรก็ดี โดยที่ร่างบันทึกข้อตกลงฯ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือที่เกี่ยวกับองค์การระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทย กระทรวงคมนาคมจึงควรพิจารณาเสนอร่างบันทึกข้อตกลงฯ ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาตามมาตรา ๔ (๗) ของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘

๕.๑.๓ ประเด็นการจัดทำความตกลงตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๘

ร่างบันทึกข้อตกลงฯ มีสาระสำคัญเป็นการกำหนดขอบเขตความร่วมมือระหว่างกระทรวงคมนาคม และการรถไฟแห่งประเทศไทยซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจ กับหน่วยงานของญี่ปุ่น จึงไม่ใช่การจัดทำความตกลงของส่วนราชการในระดับกรม ดังนั้น จึงไม่เข้าข่ายการจัดทำความตกลงตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๘ เรื่อง การทำความตกลงที่หน่วยงานสามารถดำเนินการได้ตามอำนาจหน้าที่โดยไม่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

ดังมีรายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓

๕.๒ มติคณะกรรมการรถไฟแห่งประเทศไทย

คณะกรรมการรถไฟแห่งประเทศไทย ในคราวประชุม ครั้งที่ ๑๕/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๖๓ ให้ความเห็นชอบร่างบันทึกข้อตกลงความร่วมมือโครงการบางซื่อระหว่างกระทรวงคมนาคม และการรถไฟแห่งประเทศไทย กับกระทรวงที่ดิน โครงสร้างพื้นฐาน การขนส่ง และการท่องเที่ยวแห่งญี่ปุ่น และองค์กรพัฒนาและฟื้นฟูเมืองของญี่ปุ่น รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๔

๖. ความเห็นของกระทรวงคมนาคม

กระทรวงคมนาคมพิจารณาแล้วเห็นว่า ร่างบันทึกข้อตกลงฯ ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดขอบเขตและกระชับความร่วมมือระหว่างราชอาณาจักรไทยและญี่ปุ่น เพื่อส่งเสริมความร่วมมือในการดำเนินโครงการพัฒนาเมืองให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น โดยการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดและประสบการณ์ซึ่งกันและกันระหว่างฝ่ายไทยและฝ่ายญี่ปุ่น เพื่อผลักดันแผนการพัฒนไปสู่การปฏิบัติต่อไปในการพัฒนาพื้นที่บางซื่อให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งร่างบันทึกข้อตกลงดังกล่าวไม่เป็นสนธิสัญญาตามกฎหมายระหว่างประเทศ และไม่เป็นหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ กระทรวงคมนาคมสามารถปฏิบัติได้ตามระเบียบ ข้อบังคับและงบประมาณที่มีอยู่ในปัจจุบัน โดยจะเป็นประโยชน์ต่อการสร้างความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ให้กับประเทศไทย และกระชับความสัมพันธ์ระหว่าง ไทย - ญี่ปุ่น ด้านโครงสร้างพื้นฐานการขนส่งให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ทั้งนี้ กระทรวงคมนาคมโดยสำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจรได้ประสานกับฝ่ายญี่ปุ่น เพื่อปรับแก้ไขร่างบันทึกข้อตกลงฯ ตามความเห็นของกระทรวงการต่างประเทศแล้ว โดยได้หารือในประเด็นการแก้ไขถ้อยคำให้เกิดความชัดเจนร่วมกับกระทรวงการต่างประเทศ ซึ่งไม่ได้เป็นการเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญของร่างบันทึกข้อตกลงฯ

๗. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงคมนาคมจึงเห็นสมควรนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา ดังนี้

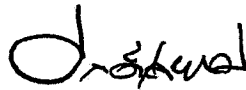
๗.๑ ให้ความเห็นชอบร่างบันทึกข้อตกลงความร่วมมือโครงการบางซื่อระหว่างกระทรวงคมนาคม และการรถไฟแห่งประเทศไทย กับกระทรวงที่ดิน โครงสร้างพื้นฐาน การขนส่ง และการท่องเที่ยวแห่งญี่ปุ่น และองค์กรพัฒนาและฟื้นฟูเมืองของญี่ปุ่น ทั้งนี้ หากมีความจำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขร่างบันทึกข้อตกลงฯ

ในส่วนที่มีใช้สาระสำคัญก่อนการลงนาม และเป็นประโยชน์ต่อประเทศไทย ให้อยู่ในดุลพินิจของกระทรวงคมนาคม โดยไม่ต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอีกครั้ง

๗.๒ อนุมัติให้ปลดกระทรวงคมนาคม หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้ลงนามฝ่ายไทยสำหรับการลงนามดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายศักดิ์สยาม ชิดชอบ)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม

สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร
กองพัฒนาระบบการขนส่งและจราจร
โทรศัพท์ ๐ ๒๒๑๕ ๑๕๑๕ ต่อ ๔๐๒๐
โทรสาร ๐ ๒๒๑๕ ๑๔๖๙